

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Brug af mindst indgribende tvangsforanstaltninger på psykiatriske afdelinger:

et registerbaseret kohortestudie af 131.632 første og efterfølgende tvangsepisoder under 35.812 indlæggelser

Linkhorst, Thea; Birkeland, Søren Fryd; Gildberg, Frederik Alkier; Mainz, Jan; Torp-Pedersen, Christian; Bøggild, Henrik

Creative Commons License
CC BY 4.0

Publication date:
2023

Document Version
Anden version

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Linkhorst, T., Birkeland, S. F., Gildberg, F. A., Mainz, J., Torp-Pedersen, C., & Bøggild, H. (2023). *Brug af mindst indgribende tvangsforanstaltninger på psykiatriske afdelinger: et registerbaseret kohortestudie af 131.632 første og efterfølgende tvangsepisoder under 35.812 indlæggelser*. Poster præsenteret ved Dansk Samfundsmedicinsk Selskab Årsmøde 2023, Middelfart, Danmark.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Brug af mindst indgribende tvangsforanstaltninger på psykiatriske afdelinger: et registerbaseret kohortestudie af 131.632 første og efterfølgende tvangsepisoder under 35.812 indlæggelser

Linkhorst T¹, Birkeland SF¹, Gildberg FA², Mainz J³, Torp-Pedersen C⁴, Bøggild H^{5,§}

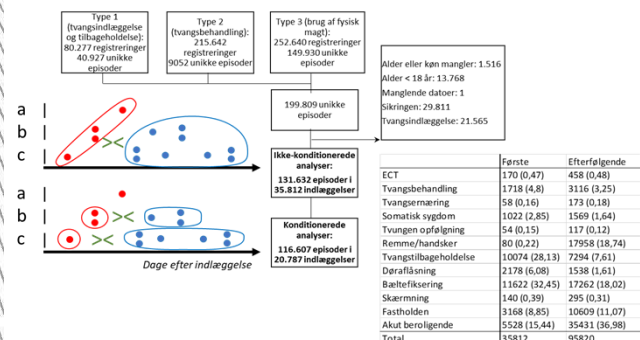
1) Odense Universitetshospital 2) Retspsykiatrisk Forskningsenhed, Middelbart 3) Psykiatrien, Region Nordjylland; DACS, Aalborg Universitet; University of Haifa; DaCHE, Syddansk Universitet, 4) Kardiologisk afdeling Aalborg Universitetshospital; Nordsjællands Hospital; Institut for Folkesundhed, Københavns Universitet 5) Folkesundhed og Epidemiologi, Aalborg Universitet; Forskningsdata og Statistik, Aalborg Universitetshospital
§) Præsenterende forfatter (tlf.: 5141 7858, boggid@hst.aau.dk)

Baggrund:

Psykiatriloven stiller krav om brug af "mindste-middel" når der skal iværksættes tvang, men begrebet er ikke nærmere defineret i lovgivningen. Politisk opfattes bæltefiksering som den mest indgribende form for tvang (fraset remme og handsker sammen med bælte). Mindste-middel-princippet må indebære at bæltefiksering først skal anvendes når anden tvang har været prøvet af. Vi undersøgte rækkefølgen af iværksat tvang.

Materiale og metode:

Alle tvangsepisoder indberettes til det administrative register "Tvang i Psykiatrien" med bl.a. type af tvang, afdeling, patient og datoer. I et udtræk fra perioden 2011-16 identificerede vi rækkefølgen af hver enkelt tvangsepisode og estimerede odds ratio og konfidensinterval for at 11 tvangstyper blev brugt første eller efterfølgende gang, sammenlignet med bæltefiksering. Analyserne blev stratificeret på køn. Modellerne var enten konditioneret på indlæggelse (mindst to dage med tvang) eller ukonditioneret (så også enkeltstående episoder forblev i analyserne). Alder, køn, periode og Region er inddraget i analyserne.

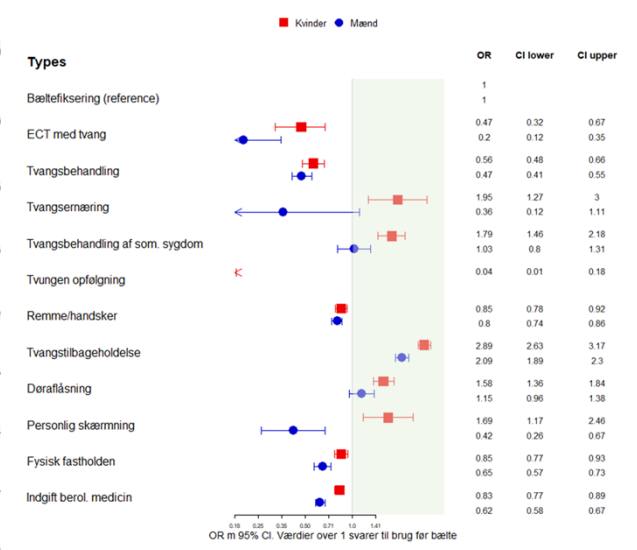
Skabelse af data, analysemetode og samlet opdeling af tvangstyper fordelt på første og efterfølgende gange (antal episoder og procent af gruppen). a, b og c er indlæggelser med angivelse af 1. gangsepisoder (røde, evt. flere på samme dag) og efterfølgende episoder (blå). Ukonditionerede analyser sammenligner alle episoder, konditionerede analyser indenfor indlæggelsen hvorved indlæggelser med kun 1. gangsepisoder ikke indgår (a)

Resultater:

17.796 patienter blev udsat for mindst én tvangsepisode (median tid til første tvangsepisode 4 dage hos mænd og 6 dage hos kvinder). Hos mænd blev tvangstilbageholdelse iværksat før brug af bælte, de øvrige typer blev iværksat senere, hos kvinder blev både tvungen opfølgning, ECT, tvangsbehandling, brug af handsker og remme, fysisk fastholdelse og beroligende medicin iværksat senere end bæltefiksering. Region Hovedstaden adskilte sig fra de øvrige fire regioner i rækkefølgen af iværksat tvang

Diskussion og konklusion:

Hvis en tvangstype iværksættes tidligere end bæltefiksering (f.eks. fordi den opfattes som mindre indgribende) vil OR være over 1. Det er generelt ikke tilfældet at bæltefiksering bruges sidst, tvangsbehandling, ECT, fysisk fastholden og akut beroligende medicin iværksættes senere end bælte hos både mænd og kvinder. Især hos mænd bruges bæltefiksering ofte blandt 1. tvangstype. Der er forskel i rækkefølgen af brugen mellem Regionerne. Da tidspunktet ikke registreres for alle tvangstyper, kan forskellige tvangstyper optræde samlet på én dag. Det indgår i analyserne med sammenligning dag for dag, Registrering af iværksættelse af tvang kan i princippet være glemt, men kan ikke forklare det iagttagne mønster. De administrative registre kan bruges til analyse af konkret adfærd.

Rækkefølge af tvangstyper. OR og CI for 1. registrerede dag med tvang, sammenlignet med bæltefiksering, stratificeret på køn. Konditionerede analyser. OR over 1 (grønt felt) afspejler hvilke tvangstyper der er iværksat før bæltefiksering

	Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
Kvinde					
Bæltefiksering	1 (ref)	1 (ref)	1 (ref)	1 (ref)	1 (ref)
ECT m tvang	0,77	0,64	0,39	1,07	0,44
Tvangsbehandling med medicin	1,21	0,87	1,68	0,79	0,63
Tvangsremmering	1,97	0,67	5,80	0,81	0,46
Tvangsbehandling af somatisk sygdom	1,06	0,69	1,89	1,30	1,06
Tvungen opfølgning	0,54	0,06	4,86	0,72	0,30
Remme/handsker	0,00	<0,001	0,03	0,01	0,01
Tvangstilbageholdelse	4,34	3,59	5,25	2,34	2,09
Doråflåsning	1,95	1,30	2,94	3,51	3,08
Personlig skærmning	2,20	0,48	9,99	1,18	0,71
Fysisk fastholden	0,61	0,51	0,72	0,78	0,69
Indgift af beroligende medicin	0,30	0,23	0,38	0,25	0,22
Mænd					
Bæltefiksering	1 (ref)	1 (ref)	1 (ref)	1 (ref)	1 (ref)
ECT m tvang	1,30	0,66	2,54	0,27	0,12
Tvangsbehandling med medicin	0,94	0,70	1,26	0,61	0,50
Tvangsremmering	0,69	0,13	3,60	0,73	0,20
Tvangsbehandling af somatisk sygdom	0,87	0,47	1,60	0,58	0,44
Tvungen opfølgning	0,98	0,09	10,86	0,36	0,12
Remme/handsker	0,01	0,00	0,02	0,01	0,00
Tvangstilbageholdelse	0,36	1,96	2,33	1,10	0,97
Doråflåsning	1,96	0,53	1,72	1,90	1,64
Personlig skærmning	1,07	0,24	4,86	0,53	0,29
Fysisk fastholden	0,42	0,35	0,51	0,43	0,35
Indgift af beroligende medicin	0,20	0,16	0,25	0,16	0,14

OR og CI for en given tvangstype på første dag med tvang, sammenlignet med bæltefiksering, stratificeret på køn og Region. Ikke-konditionerede analyser, justeret for alder og periode. Grøn markerer at typen bruges statistisk signifikant hyppigere første dag end bælte, røde senere

